

Drahé sestry, drahí bratia,

od môjho ostatného listu z Ukrajiny prešli viac ako dva týždne. Mohlo by sa zdať, že táto dlhšia doba medzi ďalšími príbehmi svedčí o návrate do normálu. Keby teraz niekto z Vás prišiel do Kyjeva alebo Lvova a nevedel by, že Rusko už štyri mesiace vedie vojnu proti Ukrajine, tak by možno na prvý pohľad ani nezistil, že niečo nie je v poriadku. S výnimkou toho, že vidno množstvo mužov a žien kráčajúcich po uliciach vo vojenských uniformách, sa zdá, že každodenný život prebieha čoraz normálnejšie. Je to však len zdanie. Stačí sa porozprávať s miestnymi obyvateľmi a rýchlo sa ukáže, že do normálu je ešte stále ďaleko. Čo je však horšie, nevedno, kedy opäť nastane, pretože koniec vojny je zatiaľ stále v nedohľadne.

Uplynulý víkend nám to bolestne pripomenul. V sobotu dopadlo niekoľko desiatok ruských rakiet na okolie Žytomyra, Lvova a Černihiva. A potom prišlo nedeľné ráno, tragické pre Kyjev. Bol som práve vo Fastive, keď ma pred šiestou ráno zobudilo zavýjanie sirén. Asi o desať minút neskôr bolo počuť hukot detonácie. Dokonca aj pes otca Pavla, milý a veľmi pokojný labrador, bol dosť rozrušený. Neskôr vysvitlo, že to bola ukrajinská protiletdecká obrana, ktorá zasiahla jednu z rakiet smerujúcich na Kyjev. O chvíľu som dostal správu od otca Jakuba: „Dopadli rakety. U nás je všetko v poriadku.“ Rakety zasiahli miesto blízko nášho kláštora, takže bratia veľmi zreteľne počuli, ako letia a explodujú. Všetkým bolo jasné, že Rusi neodpustili a opäť zaútočili na hlavné mesto. Budova, ktorú zasiahla jedna z rakiet, bola poškodená už pred niekoľkými týždňami. Teraz je veľmi silne zdemolovaná. Žiaľ, dotkla sa to aj jej obyvateľov, vrátane 7-ročného dievčatka, ktoré sa podarilo vytriahnuť spod sutín. Fotografia dieťaťa neseného na nosidlách obletela svet. Popoludní som sa išiel pozrieť, čo sa stalo. Človeka dojíma, keď vidí, ako sa dobre známe miesta menia na ruiny. Samozrejme, že sa nedalo dostať priamo na miesto tragédie. Keď som z diaľky pozoroval prácu príslušných zložiek, uvidel som hasičov vracajúcich sa k autám. Boli veľmi unavení z práce i z páľavy. Vedno so záchranármi, lekármi, plynármi a elektrikármi sú práve oni od začiatku tejto vojny nezlomnými hrdinami, ktorí na mnohých miestach Ukrajiny každodenne zachraňujú životy a majetok.

Tento útok bol ako budík, ktorý prerušil vzrastajúcu nádej, že sme v bezpečí, a pripomenul obyvateľom Kyjeva, najmä tým, ktorí sa nedávno do mesta vrátili, že je vojna. Dnes som počul, že niektorí ľudia odložili rozhodnutie vrátiť sa domov na neskôr. Popri ruských raketách letiacich smerom na Ukrajinu sa s obavami pozeráme aj na Bielorusko. A to je len pohľad z Kyjeva, kde žijem so svojimi spolubratmi. Čo majú povedať obyvatelia na východnej a južnej Ukrajine? U nich sa dejú naozaj hrozné veci.

Ostatný týždeň som strávil cestovaním. Na niekoľko dní prišli na Ukrajinu otec Alain, socius generálneho predstaveného nášho rádu, a otec Lukáš, poľský provinciál. S otcom Alainom sme sa už dlhší čas dohovárali, že navštíví Ukrajinu, ale stále sa vyskytla nejaká prekážka, ktorá zabránila uskutočneniu tohto plánu. Nakoniec sa to podarilo. Stretli sme sa, tak trochu ako v špionážnom filme, na parkovisku pri jednom zo supermarketov v slovenských Michalovciach. Otec Alain tam prišiel z Maďarska vďaka žičlivosti otca Jacka z Debrecína. Bolo milé, že som sa tak mohol stretnúť s jedným z dvoch poľských dominikánov pôsobiacich v Maďarsku, a to o to viac, že otec Jacek nám nezabudol priniesť a darovať pár

fľaš vynikajúceho tokajského. Na slovensko-ukrajinskom hraničnom priechode sme vyvolali menšiu senzáciu, a presnejšie povedané, vyvolal ju nový belgický pas otca Alaina. Doklad, ktorý zdobia komiksové postavičky, sa veľmi zapáčil pracovníckam ukrajinskej hraničnej stráže a začali v ňom rozpoznávať jednotlivé postavy. Možno sa však čudovať potešeniu zo šmolkov alebo Luckyho Luka? Keď pani colníčka vracala doklad, skonštatovala: „Je taký pekný, že je ho až škoda opečiatkovať.“

Rýchlo sme sa dostali do Mukačeva v Zakarpatskej oblasti, ktorá patrí k tým ukrajinským regiónom, kde je zmes kultúr, jazykov a náboženstiev. Zastavili sme sa u dominikánskeho biskupa Mykolu. Počas večere sa bratsky podelil o svoje skúsenosti s prežívaním vojny. Keďže je biskupom v bezpečnom regióne krajiny, kam sa uchýlilo veľké množstvo utečencov, denne sa stretáva s mnohými ľudskými príbehmi. Je ťažké nesúhlasiť s jeho názorom, že všetci obyvatelia Ukrajiny sú obeťami tejto vojny a to bez ohľadu na to, kde sa nachádzajú, a či na vlastné oči videli zničené domy a mestá, alebo či tieto zábery poznajú len z televízie. Vojna sa každého dotkla a spôsobila mu zranenia. V Mukačeve sme sa stretli aj s otcom Irenejom, ktorý dočasne býva v kláštore sestier dominikánok, pomáha sestre Lýdii a predovšetkým kňazom v katedrálnej farnosti. Irenej prišiel do Zakarpatskej oblasti so skupinou utečencov z Charkova, kde žil až do prvých dní vojny.

Na druhý deň, po návšteve autoservisu v Kolomyji kvôli oprave pneumatiky prepichnetej na ceste plnej výtlkov, sme došli do Čortkiva. Tam nás s obedom čakali pátri Svorad, Julián a Dmytro, ako aj kandidát Nikita z Charkova, ktorý čoskoro začne noviciát vo Varšave. Cestou do nášho kostola sme vošli do gréckokatolíckej katedrály. V presbytériu pribudli nové maľby. Otec Alain si všimol, že jeden z anjelov drží v rukách guľu s mapou Ukrajiny. Symbolický znak v ťažkom období vojny. Mali sme príležitosť uvidieť interiér nášho bývalého kláštora, ktorý čaká na rekonštrukciu. Veľmi by sme si priaľi, aby sa dominikánsky kláštor v Čortkive stal v budúcnosti miestom, kde by mohla byť poskytovaná pomoc obetiam vojny podobne, ako je tomu dnes v Dome sv. Martina vo Fastive. Napokon sme navštívili sestry dominikánky, ktoré nám rozprávali o charitatívnej pomoci poskytovanej núdznym. Sestra Marcelína mi ukázala mapu Ukrajiny, zavesenú na záhradnom altánku, na ktorej boli vyznačené miesta, kam doviezli dary poslané dominikánkami z Čortkiva. Pri rozhovoroch so sestrami a bratmi, ako aj s farníkmi, ktorých som náhodne stretol, som opakovane počúval o ich presvedčení a dôvere v príhovor Panny Márie a svätých, ktorí svojimi modlitbami chránia Čortkiv.

Potom sme išli k bratom do Chmeľnyckého a Lvova. Otec Ihor, ktorý bol nedávno vysvätený za kňaza, výborne začal svoje pôsobenie v najmladšom kláštore nielen v ukrajinskom vikariáte, ale aj v celom ráde. Pri slávení rannej svätej omše po anglicky v kláštornej kaplnke v Chmeľnyckom, ktorej hlavným celebrantom bol otec Ihor, sme si vypočuli krátku homíliu o Jánovi Krstiteľovi, ktorý dal príklad, ako ohlasovať Krista. Popoludní sme už boli v Lvove, kde nás čakali spolubratia s pizzou. Po rozhovoroch a návšteve Rosenovej kaplnky otcovia Alain a Lukáš cestovali do Poľska a ja som čakal na večerný vlak do Kyjeva.

Keď končím písanie tohto listu, čítam správy o ďalších raketových útokoch na Ukrajinu. V Kremenčuku, meste v centrálnej časti Ukrajiny, horí nákupné centrum. Desivý pohľad a ešte

desivejšie vedomie ľudských tragédií. Další ľudia hynú pri ostrel'ovaní Charkova. Všetci sú civilné obete, obyčajní ľudia, ktorí sa dostali na dostrel ruských rakiet.

Nezabúdajte na Ukrajinu! S pozdravmi a prosbou o modlitbu

o. Jarosław Krawiec OP, Kyjev, 27. júna, 23:00 hod.